

LeO szemlélet és alkalmazása – Összefoglaló

Mit jelent?

A LeO (Learning Outcomes) vagy „**tanulási eredmények**” azt írják le, hogy *a hallgató a tanulási folyamat végén mit fog tudni és mire lesz képes*. A szemlélet megszületése a *munkaerőpiac* kompetenciákban való gondolkodásán alapul. A tudásalapú társadalom *kompetenciaszemlélete* a felsőoktatásban is szükségszerűen felvetette a kimenet-orientált pedagógiai tervezés és tanulásszervezés szükségességét. A LeO konkrét megfogalmazása lehet általánosabb (pl. a nemzeti képesítési keretrendszerek kapcsán, mint például a Magyar Képesítési Keretrendszer - MKKR), és lehet konkrétabb (pl. egy meghatározott képzési program kapcsán). A tanulási eredményeket általában tudások, képességek és attitűdök formájában írják le (*elérendő tudás, képesség, attitűd, autonómia és felelősség*). A LeO alkalmazásához sajátos metodológiai megközelítések kapcsolódnak, pl. a szintleírók, curriculum tervezés, portfóliók.

Mihez illeszkedik?

A LeO alkalmazásához sajátos metodológiai megközelítések kapcsolódnak, pl. a szintleírók, curriculum tervezés, portfóliók. A tanulási eredmények fontos helyet és szerepet kaptak a Bologna-folyamatban is mert amellett, hogy a curriculum kidolgozásának kulcsfontosságú eszközei, egyben koordinációs eszközök is, hiszen külső referenciapontokat lehet meghatározni regionális, nemzeti és nemzetközi szinten. A LeO a makroszinttől a mikroszint felé haladva egyre részletesebb, egyre jobban kibomlik: képesítési keretrendszer > szakmaterületi leírások > képzési programok. A LeO alapú eszközök lehetőséget adnak arra, hogy az átláthatóság (a különböző nemzeti rendszerek között), a mobilitás (a tagországok között) és az elismerés (validáció a korábbi tanulmányok vonatkozásában) úgy valósulhasson meg, ahogy az korábban lehetetlen volt.

Az EKKR (*Európai Képesítési Keretrendszer*) a közoktatásra és a felnőttoktatásra, a szakoktatásra és szakképzésre, valamint a felsőoktatásra terjed ki. Az EKKR 8 referenciaszintet használ, amelyek tanulási eredményeken (LeO) alapulnak. E nyolc szint a képesítések teljes körét lefedi, a kötelező oktatás végén elértektől a legmagasabb szintű tudományos és szakmai oktatás és képzés, illetve szakoktatás és szakképzés keretében szerzett képesítésekig. Az EKKR illeszkedik a *bolognai folyamat* keretében már korábban kialakított felsőoktatási képesítési keretrendszerhez 5-8. szintjéhez. A nemzeti szinten a tanulási eredmények a nemzeti képesítési keretrendszer leírásának generikus eszközeiként jelennek meg és segítik az egységes keretrendszer felállítását: MKKR – Magyar Képesítési Keretrendszer. Úgy támogatják a minőségbiztosítást, hogy megfelelő standardokat, kézikönyveket, útmutatókat lehet rájuk építeni.

Mire jó alkalmazása?

A LeO-alapú megközelítés arra jó, hogy a tanuló számára világossá tegye, hogy a tanítási-tanulási folyamatban mit várnak el tőle, és milyen kompetenciái fejlődnek az adott képzés elvégzése nyomán. Ugyanakkor az oktató számára is tisztázza, hogy az adott program/modul/tárgy mit ad a képzéshez és útbaigazítja őt a *tanulást támogató oktatói tevékenység módjáról* (tanulásszervezés, értékelés). A tanulási eredmény alapú szemléletet kulcsfontosságú eszközként használja az *élethosszig tartó tanulást* (lifelong learning). Mindezt

LeO alapon elgondolva *hálózatszerű kapcsolatrendszert* jöhet létre a felsőoktatás, a felnőttképzés, a szakképzés és a közoktatás között, ami a formális mellett elismeri az non formális (tudatos tanulás magánúton) és informális (tevékenység alapú spontán tanulás) tanulási környezetben szerzett tanulási eredményeket, kompetenciákat. Ennek a szemléletnek egyik első változata a munkaórákban számoló *kreditátviteli rendszer* (ECTS - European Credit Transfer System) kapcsán detektálható. Alkalmazása a hallgatók szempontjából segíti a pályaválasztást is, illetve az azonos képzést nyújtó egyetemek közötti választást is. Emellett a képzések várhatóan rugalmasabbak lesznek a korábbiakhoz képest, hiszen a visszajelzések, fejlődési trendek alapján természetessé és folyamatossá válik a mindenkori akadémiai, munkaerőpiaci igényekhez történő alkalmazkodás. Összességében a LeO-alapú módszerek alkalmazásával *átláthatóbbá válik a képzés egésze*, jobban *összehasonlítható* lesz más egyetemek kínálatával. A kompetenciákban való gondolkodás, tanulási eredmények meghatározása, az oktatási folyamat tervezése és annak felismerése, hogy a hard- és soft skilllek egyidejűleg hatékonyan fejleszthetők a tanórákon, jelentős ugrást hozhat az oktatás hatékonyságának és minőségének javulásában. Ezzel összefüggésben elvárásként jelenik meg az oktatók felé a motiváló tanulási környezet kialakítása is.

Fejlesztési folyamat

A tanulási eredmény alapú fejlesztések logikája jelentősen eltér a megszokott, tradicionális folyamatszabályozás alapú szemléletétől. Alapvető jellemzője, hogy a fejlesztés a tanulási folyamat kimeneti eredményeiből indul ki. Meghatározza azokat a kompetenciákat, mint tanulási eredményeket (kompetencia elemek: tudás, készség, attitűd, felelősségvállalás), amelyekkel a képzési *folyamat végén a hallgatónak minimálisan rendelkezniük kell*. A szükséges kompetenciaelemek beazonosítása az *akadémiai és a munkaerő-piaci igények*, valamint a végzett hallgatók visszajelzése alapján történik. A tanulási eredményalapú kurzusleírások kidolgozásának előnye, hogy *megkönnyítik a más egyetemeken elvégzett kurzusok elfogadását*. Mivel a fejlesztések során a mérhető tanulási eredmények kerülnek meghatározásra, mérhetőbbé válik a tanítási-tanulási folyamatok, az oktatói tevékenységek hatékonysága és minősége. A minőségbiztosítási szempontok könnyebben értelmezhetők, teljesíthetők és ellenőrizhetők, ez segíti az egyetemet az akkreditációs folyamatokban való sikeres részvételben.

Mi valósult meg ebből a Pázmányon?

A rendszeres és folyamatos képzéértékelés és felülvizsgálat következményeként:

- Minden képzési program (szak) leírása tartalmazza a KKK kimeneteket,
- Minden tantárgyleírásba bekerült a KKK kimeneti kompetenciák felsorolása,
- A kimeneti kompetenciák alapján kompetenciamátrixok szemléltetik az adott képzés során megszerezhető kompetenciákat,
- Minden doktori képzési programba bekerültek az MKKR 8-as tanulási eredmények, kompetenciamátrixok szemléltetik a megszerezhető kompetenciákat,
- A doktori tantárgyleírások tartalmazzák az MKKR 8. szinthez kapcsolódó kompetenciákat,
- Mobilitási ablakok kerültek meghatározásra mind a graduális, mind a posztgraduális mintatantervekben,
- A graduális képzésben megszerezhető kompetenciák visszaméréséről bementi (elsőévesek) és kimeneti (végzősök) kompetenciamérés gondoskodik,

- A pedagógiai módszerek felmérése saját oktatói kompetenciamérés keretein belül történik meg,
- Az egyetem saját fejlesztésű [kompetenciafejlesztő digitális kurzusokat](#) kínál a munkatársak számára (digitális, kommunikációs, AI-használat)
- Pilot ChatGPT-alapú hallgatói kompetenciamérés került megvalósításra,
- A BTK Kompetencianapokon az oktatók rendszeres módszertani továbbképzésben részesülnek,
- A témában szakembereink az elmúlt öt évben közel száz cikket publikáltak, például: Torgyik Judit: [Távoktatás és online oktatás a világ különböző pontjain](#), Karainé Gombocz Orsolya – Horváth Mariann – Szőke-Milinte Enikő: [Digitális tanulási eredményesség](#), Fodor Richárd – Gombocz Orsolya – Horváth Mariann – Kaposi József – Kormos József – Szőke-Milinte Enikő: [Mentori tudástár 6.: Tanulásmódszertan](#), Karainé Gombocz Orsolya – Szőke-Milinte Enikő: [A kompetencia-alapú pedagógusképzés](#).

Források:

Adam Stephen: *Learning Outcomes Current Developments in Europe: Update on the Issues and Applications of Learning Outcomes Associated with the Bologna Process*. Bologna Seminar: Learning outcomes based higher education: the Scottish experience. Heriot-Watt University, Edinburgh, Scotland. 21–22 February 2008.

Gloviczki Zoltán – Nábrádiné Jurasek Ibolya – Pálvölgyi Ferenc – Szőke-Milinte Enikő: *Modellajánlás és módszertani javaslat a Pázmány Péter Katolikus Egyetem pedagógusképzésben szerzett intézményi tapasztalatainak elemzése alapján, a családi életre neveléssel kapcsolatos képzési program jövőbeli fejlesztésére*, Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest 2015. 1–32.

Daruka Magdolna - Csillik Olga: *Tanulási eredmény alapú képzés- és kurzusfejlesztések, oktatási innovációk a Budapesti Corvinus Egyetemen* In. Tóth Péter – Benedek András – Mike Gabriella – Duchon Jenő (Szerk.) *Fejlődés és partnerség a felsőoktatásban határok nélkül, Az I. Szakképzés és oktatás: Ma-Holnap Konferencia tanulmánykötete*, BME Műszaki Pedagógia Tanszék, Budapest 2019. 124–133.